

Koskee: maksusuhteiden järjestelyä Itävaltaan
ja Kansalliseen Espanjaan sekä "Zusätzlicher Export'ia".

Itävalta.

S.P:n kirjelmään, jossa pyydettiin Ulkoasiainministeriötä antamaan lausuntonsa liitteenä olleen, Itävaltaan suuntautuvaa maksuliikettä koskevan kirjejäljennöksen johdosta (jäljennös 30/4 pankinjoht. Rangelilla) on ministeri Savolahti nyt sairaslomalta palattuaan puhelimitse vastannut huomauttaen, että kun Itävallan asian poliittinen puoli (s.o. Anschluss'in tunnustaminen) eilen järjestyi, olisi ensi kädessä koetettava saada aikaan vähäisin muodollisuuksin (esim. nootein) tapahtuva Itävallan liittäminen sellaisenaan a.i. Suomen ja Saksan clearingjärjestelmään. Näin sitäkin suuremmalla syyllä, kun Kreikan ilmoitetaan saaneen asian järjestetyksi sanotulla tavalla. Nähdäkseni oli kuitenkin Kreikan kohdalta määräävänä se, että sillä ennestään oli clearing Itävallankin kanssa - jotakinhan tällekin saldolle (+ Kreikka) piti tehdä. Kun Savolahti kuitenkin ilmoitti kehoittaneensa puhelimitse Berliinin lähetystöä sondeeraamaan mahdollisuuksia välittömän clearingiin siirtymisen suhteen, olen jättänyt p.o. S.P:n kirjeen lähettämättä, koska siinä mainittu Reichsbankin vapaa saldo tekisi S.P:n ehdotuksen Saksalle (päinvastoin kuin meille) cl-menettelyä edullisemmaksi. Jos sensijaan saksalaiset eivät suostuisi cl-menettelyyn siirtymään ennen kesän neuvotteluja, olisi kai ehdotus S.P:n puolelta tehtävä, koska Wienistä saapuneen tiedon mukaan (Wiener Bankverein'in kirje) valuuttain käyttö 21/4 jälkeen tapahtuneen tuonnin maksuun on sallittua ainoastaan sikäläisen Devisenstellen lisenssien puitteissa, menettely on siellä muuten sama kuin Saksassa 1/7'33

jälkeen Sonderkonto-järjestelmään siirtymiseen asti. Kun Suomella ei ollut minkäänlaista valuuttasopimusta Itävallan kanssa, saattavat viejämme kuitenkin joutua, valuuttain lisenssointiin siirryttäessä, siinä määrin niiden maiden "taakse", joilla on aikaisempi valuuttasopimus Itävallan kanssa tai saavat asian järjestetyksi Kreikan tapaan, että tšekäläisten tuontimaksujen sperraus saattaa osoittautua tarpeelliseksi. Näinollen olisi kai S.P:n ehdotus formuloitava sikäli uudelleen, että siihen jäisi tilaa sperraukseen siirtymiselle myöhemmin.

Kansallinen Espanja.

Tänään saapuneessa vastauskirjeessään kirjelmäamme 9/4'38 huomauttaa Banco de Espana, Burgos, että asia s.o. maittemme välisten maksusuhteiden normalisointi kuuluu heillä hallituksen harkittaviin, ja kehoittavat meitä kääntymään sikäläisen ulkoministeriön tai teollisuus- ja kauppaministeriön puoleen. Kun tällainen de facto tunnustamiseen viittaava toimenpide ei voine tulla kysymykseen, lienee asia jätettävä toistaiseksi silleen. Olen toimittanut Burgosin vastauksen Savolahdelle tiedoksi. Selluloosa- ja Puuhiomoyhdistyksen on nyt pyrittävä sikäläisten edustajiensa avulla saamaan aloittamansa kompensatiot yksittäin selvitettyiksi. Sikäli kuin he siinä onnistuvat, voinee S.P. huolehtia maksujen selvittelystä täällä sen jälkeen kuin tarpeelliset tiedot kompensoitavista tavaraeristä on sille toimitettu.

Zusätzlicher Export.

Ins. Malmi ilmoitti tänään, että Imatran Voima harkitsee uuden höyrykattilan ostoa ^{Harvialaan} ~~Harjavaltaan~~. Saapuneissa tarjouksissa

joita Suomesta (Tampella) Ruotsista ja Englannista; on myöskin eräs saksalainen (t:men Walter & Co A/G, Köln) joka varsinkin kattilan laadun huomioonottaen on kilpailukykyinen. Tarjous päättyy mk:aan 6.900.000:- cif, öljypolttimeineen, joka vaihtoehtoisesti Englannista, mk:aan 7.750.000:-. Tarjous on voimassa toukokuun loppuun ja Imatran Voima on ilmoittanut ratkaisevansa asian kuun lopulla. Tampellan kilpaileva tarjous koskee kattilaa, joka rakennettaisiin englantilaisella lisenssillä.

Viitaten Pääjohtajan aikanaan lausumaan toivomukseen, että tämänluontoiset ostosuunnitelmat Saksasta jo alkuvaiheessaan ilmoitettaisiin Pääjohtajalle, selitti ins. Malmi jättäneensä Ulkoasiainministeriön (v. Knorring) harkittavaksi olisiko siinä tapauksessa, että saksalainen tarjous hyväksyttäisiin mahdollista käyttää kaupan vasta-arvoa Zusatzlicher Export'ina suomalaisten saatavien transferointiin. Huomautin heti Knorringille, että p.oo osto olisi varattava valtion saatavien sulattamiseen ja viittasin samalla siihen, että yksityisten pääomasaatavien tuoton transferointiin on jo riittävästi varoja käytettävissä (1,3 milj. tilillä ja n. 3 milj. hyllyllä).

Kun Ulkoministeriön toimenpiteet saattavat jo muodollisesakin suhteessa juuttua kiinni Schnurren lausunnossa 17/12'37 kosketeltuun kurssiehtoon ja menettely diplomaattista tietä lisäksi voi venyä niin, että ratkaisu siirtyy liian lähelle neuvottelujen alkua, pyydän ratkaistavaksi, olisi asia pyrittävä järjestämään S.P:n kautta vai sen annettava jäädä ulkoasiainministeriön toimeksi. Kun myöskin aikaisempi, valtion saatavien transferointia tar-

koittava esitys (S.P:n kirje 21/4, josta jälj. pankinj. Rangellilla) oli meiltä, olisi asian käsittelyn yhdenmukaisuudenkin kannalta sekä täällä että Berliinissä ehkä edullisempaa, että ehdotus tässäkin tulisi S.P:n taholta.

Pyydän ohjeita.

Helsingissä toukok. 7 p:nä 1938., klo 15.

N.B.

Savolahti ilmoitti juuri Berliinin lähetystön puhelimitse tiedoittaneen, että lähetystön taholta tehtyyn, Itävallan clearingiin yhdistämistä tarkoittavaan tiedusteluun oli asianomainen virkamies Auswärtiges Amt'issa vastannut, että voimatta asiassa luonnollisesti mitään lopullista sanoa, ei hän huomannut mitään, mikä periaatteessa estäisi asian ottamista harkittavaksi. Vahvisti samalla sen, minkä Kreikan asiassa edellä otaksuin ratkaisevaksi. Savolahti kehoitti lähetystöä maanantaina ottamaan asian uudelleen esille ja tällöin huomauttamaan sperrauksen mahdollisuudesta täällä.